

**การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทำน้ำปลาจากปลาร้า
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “คุรุราษฎร์บำรุงวิทย์”
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1**

**Development of School Curriculum Entitled “Producing Fish Sauce from
Fermented Fish” for Prathom Suksa 6 of Ban Thawat “Khururat
bumrungwit” School under the Office of Sakon Nakhon
Educational Service Area 1**

ผู้วิจัย นายนาวา ศรีชนะเนตร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ กำจัดภัย (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลัดดาศรี อุดมสารเสวี

Researcher : Mr.Nawa Srisanet; Thesis Advisors : (1) Asst. Prof. Dr. Sumran Gumjadpai

(2) Asst. Prof. Laddasri Udomsarasewee

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายคือ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทำน้ำปลาจากปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “คุรุราษฎร์บำรุงวิทย์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 2) เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง การทำน้ำปลาจากปลาร้า ตามเกณฑ์ ประสิทธิภาพ 80/80 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังได้เรียนรู้ ตามหลักสูตรสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น 4) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนที่ได้เรียนรู้ ตามหลักสูตรสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม 5) เพื่อศึกษาเจตคติต่อ การเรียนของนักเรียนหลังได้เรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

การวิจัยครั้งนี้มีการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ 1) ชั้นศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) ชั้นพัฒนาหลักสูตร 3) ชั้นนำหลักสูตรไปทดลองใช้ 4) ชั้นการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทำน้ำปลาจากปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “คุรุราษฎร์บำรุงวิทย์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ หลักการและ เหตุผล โครงสร้างรายวิชา มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สารการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2. หลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทำน้ำปลาจากปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.93/84.53 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ผ่านการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนที่ได้เรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับ ร้อยละ 84.77 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือร้อยละ 70

5. เจตคติต่อการเรียนของนักเรียนหลังได้เรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับ มากขึ้นไป

ABSTRACT

The purposes of this research were : 1) to develop the educational institution curriculum entitled "Producing Fish Sauce from Fermented Fish" for Prathom Suksa 6 of Ban Thawat "Khururat bumrungwit" School under the Office of Sakon Nakhon Educational Service Area 1, 2) to investigate the efficiency of the developed educational institution curriculum entitled "Producing Fish Sauce from Fermented Fish" for Prathom Suksa 6 of Ban Thawat "Khururat bumrungwit" School under the Office of Sakon Nakhon Educational Service Area 1 in comparison with the set efficiency of 80/80, 3) to compare the students, achievements gained before and after they had learnt through the developed educational institution curriculum constructed by the researcher, 4) to compare the students, working skills developed from the curriculum constructed by the researcher with the set criteria of 70 percent, 5) to find out the students, attitude towards the educational institution curriculum developed by the researcher after they had learnt through this curriculum.

The study was divided into 4 stages: 1) surveying the basic information, 2) developing the curriculum, 3) trying out the curriculum, 4) evaluating and revising the curriculum.

The study showed the following results:

1. The educational institution curriculum entitled "Producing Fish Sauce from Fermented Fish" for Prathom Suksa 6 of Ban Thawat "Khururat bumrungwit" School under the Office of Sakon Nakhon Educational Service Area 1 comprised these important components : principles and rational, structure of the subject, learning standards, expected learning achievements, learning substance, description of the subject, learning units, guidelines for learning management, learning aids, learning evaluation and assessment.

2. The developed educational institution curriculum entitled "Producing Fish Sauce from Fermented Fish" for Prathom Suksa 6 had its efficiency of 82.93/84.53 which was higher than the set criteria of 80/80.

3. After the students had learnt through the developed educational institution, their achievement was statistically higher than that of before at .01 level of significance.

4. The students had developed their working skill of 84.77 percent which was higher than the set criteria of 70 percent.

5. After the students had learnt through the developed educational institution curriculum, their attitude towards the curriculum was increased to the high level up.

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 กำหนดให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดและพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้การจัดการศึกษามีเนื้อหาสอดคล้องกับวิถีชีวิตการประกอบอาชีพ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นของตนได้อย่างเป็นสุข ภายใต้การปกครองระบอบ

ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมอันดีงามของไทยตลอดทั้งสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและมีการสนับสนุนให้สถานศึกษา นำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามมาตรา 27 ให้สถานศึกษามีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและ

ประเทศไทย มาตรา 29 ระบุไว้ว่า ให้สถานศึกษา ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์และพัฒนาระหว่างชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 23)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ ที่มีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี มีสติปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้นสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ได้บนพื้นฐานของความเป็นไทยและเป็นสากลรวมทั้งมีความสามารถในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อตามความถนัดของแต่ละบุคคลโดยมีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน สถานศึกษาต้องนำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติและพลโลก (กรมวิชาการ. 2544 : คำนำ)

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถเกี่ยวกับงานอาชีพและเทคโนโลยี มีทักษะการทำงาน ทักษะการจัดการและสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีจากภูมิปัญญาพื้นบ้าน ภูมิปัญญาไทยและเทคโนโลยีสากลมาใช้ในการทำงานอย่างถูกต้องเหมาะสม คุ่มค่า สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ สามารถทำงานเป็นหมู่คณะมีนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่องาน ตลอดจนมีศีลธรรม คุณธรรม และค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทน อันจะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนที่สามารถช่วยเหลือตนเอง และพึ่งตนเองได้

ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมไทยอย่างมีความสุขในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพตามความถนัด ความสนใจจากสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุผลและสามารถจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานได้อย่างหลากหลาย (กรมวิชาการ. 2546 : 9)

ในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สาระที่ 2 การอาชีพ กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ไว้เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ กล่าวคือ ให้ผู้เรียน “เข้าใจ มีทักษะ มีประสบการณ์ในงานอาชีพสุจริตมีคุณธรรม มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพและเห็นแนวทางการประกอบอาชีพสุจริต” (กรมวิชาการ. 2544 : 19) ดังนั้น สถานศึกษาสามารถจัดสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับงานอาชีพในท้องถิ่น เป็นหลักสูตรของสถานศึกษาของตนเองได้ โดยมุ่งเน้นการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่องานอาชีพ และเข้าใจถึงอาชีพของท้องถิ่นที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น

จากการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพและสภาพทั่วไปของหมู่บ้านที่อยู่ในเขตบริการโรงเรียนบ้านท่าวัด “ศุภราชบุรีบำรุงวิทย์” พบว่าสภาพทั่วไปของชุมชนมีสภาพภูมิประเทศติดกับหนองหารชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร คือ ทำนาเป็นอาชีพหลัก เมื่อเสร็จจากการทำนาแล้วชาวบ้านจะประกอบอาชีพทำการประมงน้ำจืดบริเวณแหล่งน้ำหนองหาร และแหล่งน้ำใกล้เคียงซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีปลาหลากหลายชนิดในฤดูฝนชาวบ้านจะจับปลาได้เป็นจำนวนมาก ทั้งปลาขนาดเล็กและปลาขนาดใหญ่ เช่น ปลาตะเพียน ปลานิล ปลาขาวไทย ปลาหมอตาล ปลาชิว ปลาสวาย และปลานิดอื่น ๆ แต่ขายได้ราคาต่ำ ชาวบ้านประสบกับปัญหาไม่คุ้มกับการลงทุน เกือบทุกครอบครัวจึงหาวิธี นำปลามาถนอมอาหารด้วยวิธีการต่างๆ โดยนำปลามาแปรรูปทำปลาร้าไว้บริโภคในครัวเรือน และจำหน่ายเป็นรายได้ ปลาขนาดเล็กจะนำมาทำ

ปลาร้า ปลาขนาดใหญ่จะนำมาทำปลาเค็ม ทั้งนี้ เพราะในชีวิตประจำวันเกือบทุกครอบครัวจะต้องใช้ปลาร้าเป็นเครื่องปรุงในการประกอบอาหาร นอกจากนี้ปลาร้ายังสามารถนำมาแปรรูปเป็นอาหารชนิดอื่น ๆ เช่น ผลิตเป็นน้ำปลาไว้บริโภคในครัวเรือนได้อีกด้วย เพื่อเป็นการประหยัดรายจ่าย เนื่องจากว่าน้ำปลาที่ผลิตจากโรงงานอุตสาหกรรม ถึงแม้จะมีคุณภาพสูงแต่มีราคาแพงไม่เหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน ส่วนน้ำปลาที่ชาวบ้านผลิตเองก็มีคุณภาพและคุณค่าทางโภชนาการใกล้เคียงกับน้ำปลาที่ผลิตจากโรงงานอุตสาหกรรม เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษส่งต่อไปยังลูกหลานและเป็นการจัดการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น ชุมชน จึงควรให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองและพัฒนาชุมชนให้ก้าวหน้าเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นหรือผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่นร่วมกำหนดหลักสูตรและร่วมกันถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำมาเผยแพร่ส่งเสริมให้นักเรียนในโรงเรียนได้เรียนรู้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทำน้ำปลาจากปลาร้า สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “ศุภราชบุรีบำรุงวิทย์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 เพื่อเป็นการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในอดีตไม่ให้สูญหาย และยังเป็นสื่อในการศึกษา ทำความเข้าใจวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ค่านิยมตลอดจนประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นให้อนุชนรุ่นหลังได้ตระหนักถึงคุณค่าและร่วมกันสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทำน้ำปลาจากปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “ศุภราชบุรีบำรุงวิทย์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1

2. เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทำน้ำปลาจากปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “ศุภราชบุรีบำรุงวิทย์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

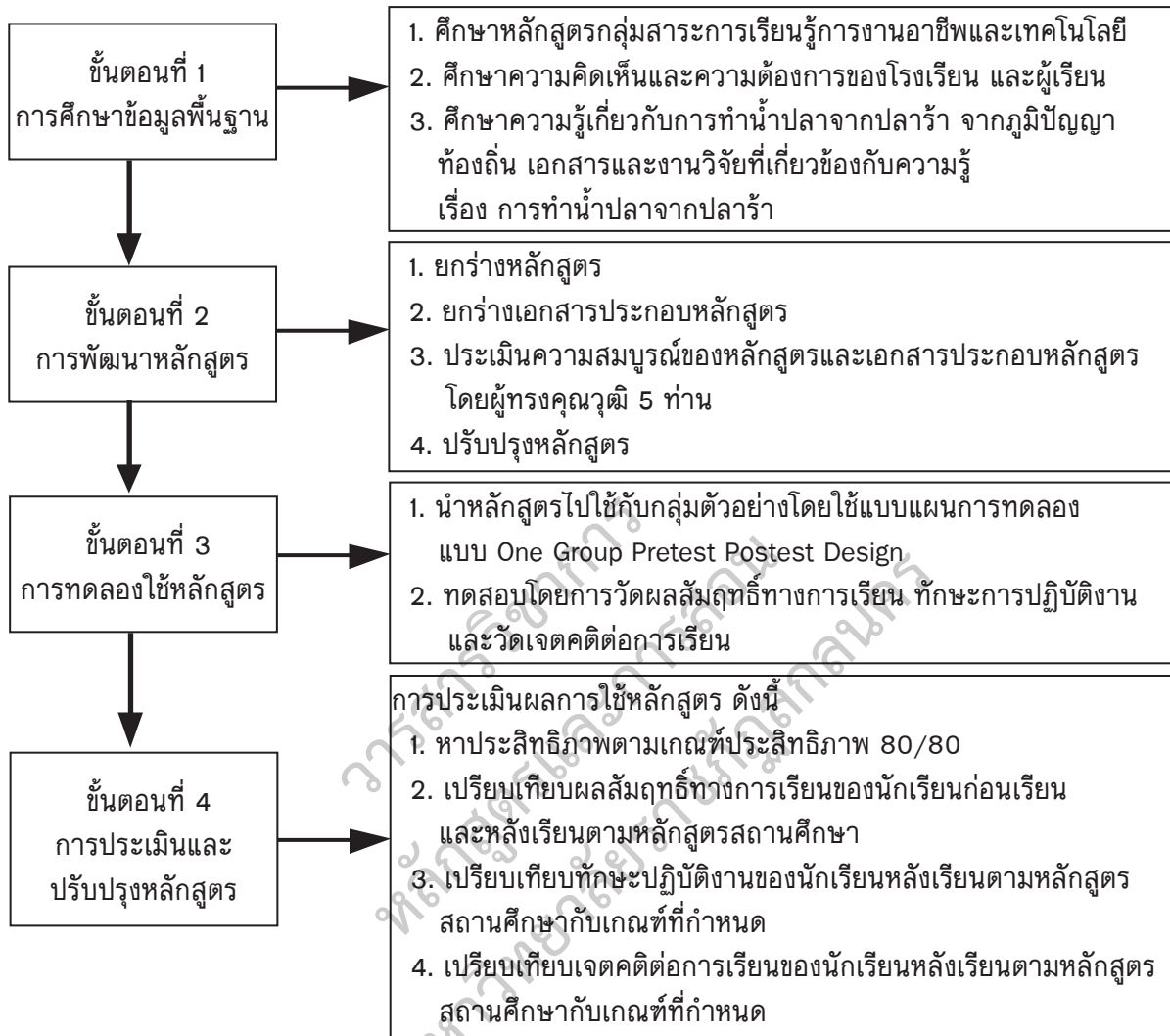
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “ศุภราชบุรีบำรุงวิทย์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ระหว่างก่อนและหลังได้เรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทำน้ำปลาจากปลาร้า ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

4. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “ศุภราชบุรีบำรุงวิทย์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ที่ได้เรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทำน้ำปลาจากปลาร้าที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น กับเกณฑ์ ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

5. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “ศุภราชบุรีบำรุงวิทย์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนครเขต 1 หลังได้เรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทำน้ำปลาจากปลาร้า ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองหลักสูตร คือ

1.1 ประชากรที่ใช้ในการทดลองหลักสูตร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “ศุภราชบุรีบำรุงวิทย์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 1

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “ศุภราชบุรีบำรุงวิทย์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 26 คน เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษามีดังนี้

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง การทำน้ำปลาจากปลาร้า

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2 ทักษะการปฏิบัติงาน

2.2.3 เจตคติต่อการเรียน

3. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย ดำเนินการทดลองในโรงเรียนบ้านท่าวัด “ศุภราชบุรีบำรุงวิทย์” ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 16 ชั่วโมง ไม่รวมการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่
4.1 หลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทำน้ำปลาจากปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “ศุภราชบุรีบำรุงวิทย์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มี 6 หน่วยคือ

- 4.1.1 ท้องถิ่นของเรา
- 4.1.2 ผู้คนถนัดถนอนอาหาร
- 4.1.3 แหล่งเรียนรู้ วัตถุดิบ ภูมิปัญญาที่มีมานาน
- 4.1.4 ปลาร้าพื้นบ้านอาหารไทย
- 4.1.5 การต้มน้ำปลาจากปลาร้า
- 4.1.6 รอบคอบไว้ไม่ขาดทุน

4.2 เอกสารประกอบหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทำน้ำปลาจากปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “ศุภราชบุรีบำรุงวิทย์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ซึ่งประกอบด้วย

- 4.2.1 คู่มือการใช้หลักสูตร
- 4.2.2 แผนการจัดการเรียนรู้

หลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทำน้ำปลาจากปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “ศุภราชบุรีบำรุงวิทย์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 8 แผน ได้แก่

- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การประกอบอาชีพในท้องถิ่น
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการถนอมอาหาร
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การสำรวจแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การเตรียมอุปกรณ์และขั้นตอนการทำปลาร้า
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 ฝึกปฏิบัติการถนอมอาหาร เรื่องการทำน้ำปลาจากปลาร้า
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การเตรียมอุปกรณ์และขั้นตอนการต้มน้ำปลาจากปลาร้า
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 ฝึกปฏิบัติการต้มน้ำปลาจากปลาร้าและการบรรจุน้ำปลาลงในขวด

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8

การคิดต้นทุน กำไร การกำหนดราคาขายและการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย

4.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การทำน้ำปลาจากปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

4.4 แบบวัดทักษะการปฏิบัติงาน ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนเป็นแบบรูบริกส์ (Rubrics Scoring) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

4.5 แบบวัดเจตคติต่อการเรียนเรื่องการทำน้ำปลาจากปลาร้า สอบถามความรู้สึกที่มีต่อการเรียน เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ 1)เหมาะสมมากที่สุด 2)เหมาะสมมาก 3)เหมาะสมปานกลาง 4) เหมาะสมน้อย และ 5) เหมาะสมน้อยที่สุด จำนวน 25 ข้อ

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้สรุปผลได้ ดังนี้

1. ผลการประเมินความสมบูรณ์ของหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทำน้ำปลาจากปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “ศุภราชบุรีบำรุงวิทย์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน 11 รายการ คือ หลักการและเหตุผล จุดหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร สาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ ค่าอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตลอดจนคู่มือการใช้หลักสูตร และแผนการจัดการเรียนรู้ปรากฏว่าหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทำน้ำปลาจากปลาร้า ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูงมาก

2. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทำน้ำปลาจากปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “ศุภราชบุรีบำรุงวิทย์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.93/84.53 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “ศุภราชบุรี
บำรุงวิทย์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนครเขต 1
ที่ได้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทำน้ำ
ปลาจากปลาร้า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “ศุภราชบุรี
บำรุงวิทย์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1
ที่ได้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทำน้ำปลา
จากปลาร้าอยู่ในระดับร้อยละ 84.77 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์
ที่กำหนด คือ ร้อยละ 70

5. เจตคติต่อการเรียนของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “ศุภราชบุรี
บำรุงวิทย์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1
หลังเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทำน้ำปลา
จากปลาร้า ทั้งโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากขึ้นไป

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง
การทำน้ำปลาจากปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนบ้านท่าวัด “ศุภราชบุรีบำรุงวิทย์” สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัย
มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 หลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทำ
น้ำปลาจากปลาร้า ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ
82.93/84.53 เป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพที่อยู่ใน
เกณฑ์มาตรฐาน สามารถนำไปใช้กับนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ในโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกันได้

1.2 ในการจัดกิจกรรมการเรียนการ
สอนตามหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง การทำน้ำปลา
จากปลาร้า ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น อาจยืดหยุ่นเวลาให้
เหมาะสมกับกิจกรรมโดยเฉพาะการฝึกทักษะ
ปฏิบัติงานที่เน้นให้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงให้
มากที่สุด เพื่อให้เกิดทักษะและความชำนาญ โดยมี
ครูและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นผู้กระตุ้น จูงใจให้ผู้เรียน
อยากเรียนรู้และปฏิบัติ

1.3 ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ครูผู้สอน

ควรศึกษารายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำน้ำปลา
จากปลาร้า ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ และทักษะ
การปฏิบัติงานให้ได้ก่อน รวมทั้งศึกษารายละเอียด
ต่าง ๆ ของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้
เข้าใจเพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้เป็นไปอย่างมี
ประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

และผู้บริหารการศึกษา

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญ

สำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและให้การ
สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยเฉพาะ
อย่างยิ่งในสาระเพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่นให้
สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ
ของชุมชน

2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัด

การศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตร
โดยการสนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษาและเผยแพร่หลักสูตรสถานศึกษา
เรื่องการทำน้ำปลาจากปลาร้าแก่ครูผู้สอน เพื่อนำไป
จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
มากยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาตัวแปรตาม ด้านต่าง ๆ
เช่น ความรับผิดชอบต่อการทำงาน ความคิดริเริ่ม
สร้างสรรค์ เป็นต้น

3.2 ควรทำวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษา เรื่องการทำน้ำปลาจากปลาร้า ในช่วงชั้น
อื่น ๆ เช่น ช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบ
ผลการใช้และเพื่อสร้างพื้นฐานการประกอบอาชีพ
แก่นักเรียนอีกทั้งยังเป็น การปลูกฝังให้ผู้เรียน
มีความรักและความภูมิใจในท้องถิ่นของตน

บรรณานุกรม

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545. สำนักงานกฤษฎมนตรี, 2545.

วิชาการ, กรม. สรุปผลการวิจัย เรื่องภูมิปัญญา

ท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัด

การเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์

คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.

. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

2544. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,

2544.

. การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้

การงานอาชีพและเทคโนโลยีตามหลักสูตร

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,

2546.

วารสารวิชาการ
หลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร